

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallennettu versio.

Viite

Lauhanen, R. 2016. Puu ei ui kuten ennen. Ilkka 3.8.2016.

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

www.seamk.fi

verkkolehti.seamk.fi

Puu ei ui kuten ennen

Mies, kirves, hevonen ja joki muodostivat ennen puunhankinnan logistisen ketjun.

Puut kuorittiin metsässä, mikä helpotti uittoa. Puunhankinnan kausiluonteisuus oli maatalousyhteiskunnassa tyyppillistä, kun kunnan tieverkko ei vielä ollut.

Talvella jätkät olivat hakkuilla ja kesät uitolla. Jätkiä paheksuttiin, kun ainakin osalla tili meni korttipeliin, viinaan tai näihin molempiin. Nyt viimeiset tukkilaiset alkavat olla vähissä.

Isäni pääsi Helsingin olympialaisten toimitsijaksi puolustusvoimien tehtävissä. Armeijan jälkeen isää ei poliittisin perustein huollittu maanviljelijän poikana rakennustöihin, mutta tukkikapitalisti kelpuutti heti uitolle.

Toukokuussa 1966 isä ja lähiesimiehensä etsivät suurtulvan ja jäiden viemää 6 000 tukkia Kokemäenjoen rannoilta. Uudet valtatiet ja puutavara-autot vei-

Jätkiä paheksuttiin, kun ainakin osalla tili meni korttipeliin, viinaan tai näihin molempiin. Nyt viimeiset tukkilaiset alkavat olla vähissä.

vät vähitellen uiton kilpailuvyyn, ja Tampereen ja Porin välillä uitto loppui 1967.

Isälle jäi kuitenkin erikoinen harrastus eli uppotukkien nostaminen. Isä osti puita uittoyhtiöltä joen pohjasta. Kesällä 1983 olin isän apumiehenä sekä joella että kenttäsaarella. Opin, ettei kuusimetrisen tukki paina vedessä köyden päässä yhtään mitään. Pohjapuista sai hyvää puutavaraa maatilan tarpeisiin.

Metsätalaston mukaan pari vuotta sitten vain kolme prosenttia puusta kulki tehtaille vettä pitkin. Autokuljetuksen osuus oli 75 ja raidekuljetuksen 22 prosenttia. Tässä on osin tilastoharhaa, sillä vesi- ja raidekuljetukset tarvitsevat tuekseen myös autokuljetuksen.

Tukkilautan tilavuus voi olla 25 000 kuutiota, eli siinä on 500 autokuorman puut. Vettä läpäisemättömät, suuren sydänpuuosuuden omaavat mäntytukit niputetaan keulaan lau-

tan uintikyvyn varmistamiseksi. Kuitupuut sijoitetaan lautan perään, koska paperipuiden väliin mahtuu paljon ilmaa ja vettä.

Puutavaran uitto kannattaa edelleen noin 300 kilometrin kuljetusmatkalla Itä-Suomessa, mutta uittomäärät ovat pudonneet noin miljoonasta kuutiosta vajaan puoleen miljoonaa mottiin.

Kustannukset ja puun laatuasiat korostuvat puunhankinnassa entistä enemmän. Parhaillaan lisätään ympärivuotista puunhankintaa. Puunkäyttö kasvaa ja puuta tarvitaan BTT-laitoksille eli biotuotetehtaille tasaiseen tahtiin tietokoneohjatusti.

En metsänomistajana kuitenkin sallisi kuusikoiden kesäharvennuksia juuristovaurio- ja juurikäpärisikin takia.

Metsätuholaki ja sertifiointi edellyttävät juurikäävän torjuntaa. Kun juurikäävän torjun-

ta siirtyi rahapulan takia rahoituslain pykälästä metsätuholakiin hakkuuoikeuden haltijan kulueräksi, niin metsänomistajan kannattaa jatkossa puukaupassa kilpailuttaa puiden lisäksi myös juurikäävän torjuntakustannukset.

Puu ei enää ui Länsi-Suomessa. Metsälautakunnasta aikaan eläkkeelle jäänyt isäni oli toukokuussa 2016 mukana naapurin suuroperaatioissa, jossa 100 000 kaalintainta istutettiin noin neljän hehtaarin alalle.

Toivon, että pääsen kesälomalla 85-vuotiaan kanssa nostamaan pari veneilyä vaarantavaa uppotukia Kokemäenjoesta.

Risto Lauhanen

Kirjoittaja on Helsingin yliopiston dosentti sekä SeAMKin Elintarvike- ja maatalousyksikön tutkimus- ja kehittämisspäälikkö.

